

Naturpleje på dybt vand

Et eksempel på vandplanernes konsekvenser for dyrevelfærd, økologi og naturpleje.

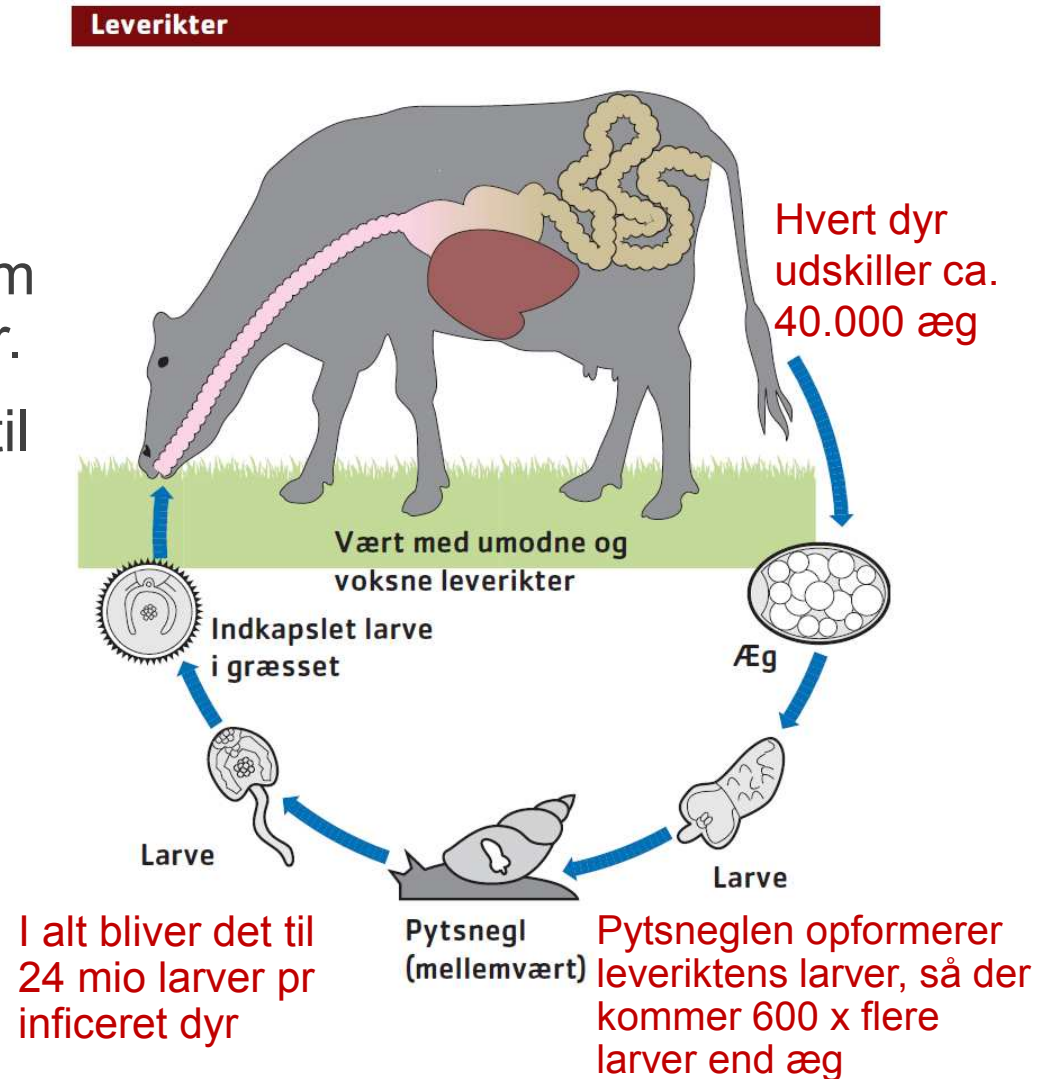
Antoni Stenger
Formand for Landbrugsrådgivning Syd
Jette Beck
Konsulent hos Landbrugsrådgivning Syd

Flere våde marker giver flere syge dyr

- ❖ Dyrene betaler prisen for naturpleje på våde arealer.
- ❖ Afgræsning og pleje af de værdifulde, lysåbne og fugtige arealer (våde enge) er i fare, pga. øget smitte fra parasitter.
- ❖ Smitte fra parasitter, som leverikter, øges sammen med arealet af fugtige marker.
- ❖ Smittede dyr lider under nedsat vækst, velfærd og immunforsvar. Smitte sker ved afgræsning.
- ❖ Landmanden lider under dårlig ydelse, økonomi og øgede dyrlæge- og medicinudgifter samt påtaler fra slagteriet.
- ❖ Økologien får trange kår, for her kan man ikke vælge afgræsning fra og medicinering er en stor belastning.

Den våde natur er hård ved dyrevelfærden

- ❖ Mere vand giver flere parasitter, som leverikter.
- ❖ Leverikten har en mellemvært: Pytsneglen, som lever i græs, på våde arealer.
- ❖ Et inficeret dyr, giver ophav til 24 mio. smitsomme larver.
- ❖ Når dyrene afgræsser våde arealer, smittes de og leverikten udklækkes i tarmen.
- ❖ Leverikterne gnaver sig gennem dyret, til de når til leveren og galdegange.

Leverikterne er bare toppen af isbjerget

- ❖ Forskning viser at kreaturer inficeret med leverikter, har øget modtagelighed for andre parasitter og sygdomme bla. lungeorm og Salmonella Dublin
- ❖ Dyrene bliver slidt op indvendig af parasitter
- ❖ Lever og tarm perforeres med bla. blodmangel til følge
- ❖ Arvæv belaster organer
- ❖ Medicinering er muligt men ikke acceptabelt

Tøndermarsken har allerede en vandplan

🌿 Jens Kristiansens ungdyr har plejet Tøndermarsken i mange år, men nu er det slut.

🌿 Hos Jens Kristiansen er 20% af hans økologiske besætning inficeret, hvilket ikke er uset.

🌿 Det koster ca. 3 liter mælk/dag samt tilvækst hos ungdyrene. I alt taber han ca. 90.000 kr årligt.

🌿 Medicinering er svær idet symptomerne er uspecifikke.

LANDBRUGSRÅDGIVNING SYD 22-01-2014

Han taber 90.000 kr. om året på leverikter

Økologisk mælkeproducent Jens Kristiansen, Højen, oplever allerede i dag, hvad forhøjet vandstand som følge af vandplanerne kommer til at betyde for dyrene.

AF TORBEN WORSNEN
two@landbrugsmedierne.dk
tlf. 33 39 47 47

Udførelse af det ene ganske almindelige kalvelever, men da dyrlæge Henrik Bruun Schmidt, dyrlægehuset i Skærbæk, sætter sine skarpe kniv til at glide ned igennem det, gør han en ubetagelig opdagelse.

Først fortykkede galdekanaler, derefter et dyt, der indtil for få timer har været levende og sidet i leveren og suget koens næring til sig. En leverikter.

Sævent i sit arbejde med at skære leveren i tynde skiver, gør han flere tilsvarende mælkelever fund. Og hvis han teknisk set skår i leveren hos Jens Kristiansens 130 køer, ville han også have fundet leverikter i 20 procent af dyrene.

»Vi har fået et stigende antal anmærkninger for leverikter de sidste otte år« siger Jens Kristiansen, hvis dyrehold blandt andet afgræsser en del af Tøndermarsken. Et område, der er kendetegnet ved, at vandet står højt stort set året rundt.

»Det koster på dyrevelfærd. Vi kan ikke se på koen, at den er inficeret, men jeg er sikker på, at den ikke har det godt«, siger dyrlæge Henrik Bruun Schmidt.

En hel familie af leverikter, som indtil for nylig trivedes fint inde i denne kølevers. Leverikterne kommer ind i køer på våde græsenge og gør derfor naturpleje meget svær.

fra priseneglen, der holder til i området, der er konstant fugtigt og ikke pibebraks af saltvand. Og dem er der mange af i Tøndermarsken

Flå behandlingsmuligheder
Som økolog har Jens Kristiansen kun midlet Valbazen at ty til, hvis han vil leverikterne til livs. Det giver altså dagens tilbageholdelsestil på mælken, men det værste er faktisk, at det er så svært at se, om koen eller en ko er angrebet.

»Vi har sat ind det sidste års tid ved at behandle alle kvier, og det har reduceret andelen fra 25 procent til 10 procent« Tirsdag den 17. december 2013

Antoni Stenger, formand for landbrugsrådgivning Syd, opfordrer til, at landmænd kommer med indsigelser mod vandplanerne. Ellers går det ud over de græssende dyrs sger han.

Dyrene betaler prisen for våde enge i vandplan

I Sønderjylland har man allerede taget forskud på vandplanerne i form af våde enge i Tøndermarsken. Erfaringen er klar: Det går ud over kvæget.

AF TORBEN WORSNEN
two@landbrugsmedierne.dk
tlf. 33 39 47 47

Dyrene kommer til at betale prisen - det er der slet ikke tvivl om! Antoni Stenger, formand for Landbrugsrådgivning Syd, kan det ikke se, hvordan praktikerne planer og vurdere enge, mindre medicinforbrug passer sammen.

»Miljøministeren vil have

ligner er tvunget til at sende dyrene på græs den største del af året. »De konventionelle kan bedre håndtere det her, fordi de kan tage dyrene tidligere bjen fra afgræsningen og på den måde reducere smitte-trykket«, siger Antoni Stenger, der kalder det »en sød tarbej« at økologen skal pleje naturen.

»Men naturen kan være nådesløs, og jeg er bange for, at akademikerne på Christiansborg i deres beskyttede habitater ikke kan se konsekvenserne«, siger han.

Naturpleje på dybt vand
Selvom de konventionelle mælkeproducenter har lidt

12 SØNDERJYLLAND

AAR

ONSDAG

Græsning på våde enge kan give parasitter i leveren

Dyrlæge Henrik Bruun Schmidt partser en lever med leverikter, mens landmand Jens Kristiansen ser til. Leveren er dog ikke fra Jens Kristiansens, men han har også problemer med, at hans køer får parasitter.

Mere natur med afgræsning af våde enge er ikke nødvendigvis nogen god ide for dyrevelfærd. I Sønderjylland viser Landbrugsrådgivning Syd med en dyrelægedemonstration i Tønder, hvordan en kvægsparasit-angreb leverer ser ud og de konsekvenser det har.

Græssende kvæg i våde revider får i stigende grad parasitter i leveren, der skaber leverbetændelse og økonomien bliver næst økologiske mælkeproducenter.

Forklaren havde Landbrugsrådgivning Syd med formand Antoni Stenger i system, involveret politikere og presse til et af de første møder i Sønderjylland om lever i en græssende ko kan se ud, når græset er kommet fra akserpløjen en våd eng, som det er et økologisk mælkeproducent Jens Kristiansen. Tekniker har til græsning fra sin 130 køer. Indtil for 3-4 år siden havde vi ikke store problemer med parasitter, men der har vi nu. Forklaren Jens Kristiansen, der har omkring 40 hektar mark til afgræsning, og i stedet flere sine køer til en anden græsnings med mere helliggende jord.

En høring, der har betydet, at han ikke kan bruge den jord til produktion af skummetmælk. Og samtidig har parasitter, der har angrebet og med en indendørs i køerne betydet, at der er et ekstra arbejde på 50.000 kroner i året markholder.

FAKTA
Høring
Miljøministeren vil gerne have mere natur med våde enge og mindre medicinforbrug, men det hænger ikke sammen.

»Dyrene betaler prisen for naturpleje«
Miljøministeren vil gerne have mere natur med våde enge og mindre medicinforbrug, men det hænger desværre ikke sammen, for mere våd natur giver flere syge dyr.

Kvæglægen Henrik Schmidt skærer her i en kvægslever fra en ko, hvor der er angrebet af parasitter. Det hjælper at skære søv i leveren, men det betyner et arbejde og sålde parasitter. (Foto: John Andersen)

»Vi har regnet ud at det parasitene koster ca. 10 kroner per dag per ko, forklarede Henrik Frustran.

Og Henrik Schmidt korrigerede samtidig de symptomer, man som mælkeproducent skal være opmærksom på ved kvægsparasitterne, der også kan ramme få, men til gengæld ikke kan smitte mennesker.

»De typiske tegn er vægttab, mangel på energi og mangel på mælkedykke. Men vi ser ingen dødsfald.«

AF JOHN ANDERSEN

Med en

Hvis naturplejen skal overleve....

- ✦ Så skal vi have vandplanerne indført, der hvor de virker efter hensigten, jævnfør Natur- og Landbrugskommissionen.
- ✦ Inddrag landbruget lokalt, før udpegningen af områder, hvor mere våd natur ønskes, vi vil gerne være med og vi kender forholdene lokalt. Al lokal viden kan ikke skrives i hørings svar.
- ✦ De, af EU krævede, konsekvensberegninger skal gennemføres før vandplanerne implementeres, herunder konsekvenserne for nedsat dyrevelfærd, dårligere forhold for afgræsning, økologi, pleje af natur samt øget medicinforbrug.

